

**I JORNADA COCOOPSI (COMISSIÓ DE
COOPERACIÓ I SALUT INTERNACIONAL).
REPTES MIGRATORIS I SALUT INTERNACIONAL:
LA VISIÓ DE LA PRIMÀRIA**

EL MAR DE LA INDIFERÈNCIA

Una mirada a la mobilitat humana desde l'origen

Tesa Reimat Corbella

PROPOSTA

**INTRODUCCIÓ A LA
MOBILITAT HUMANA**

**FRONTERA SUD I
DRETS HUMANS**

**LA SITUACIÓ DE
SENEGAL**

**PROJECTE ORIGEN - DDM
COOPERACIÓ INTERNACIONAL**

**NARRATIVES SOBRE
MOBILITAT HUMANA**

ORIGEN

LLEIDA

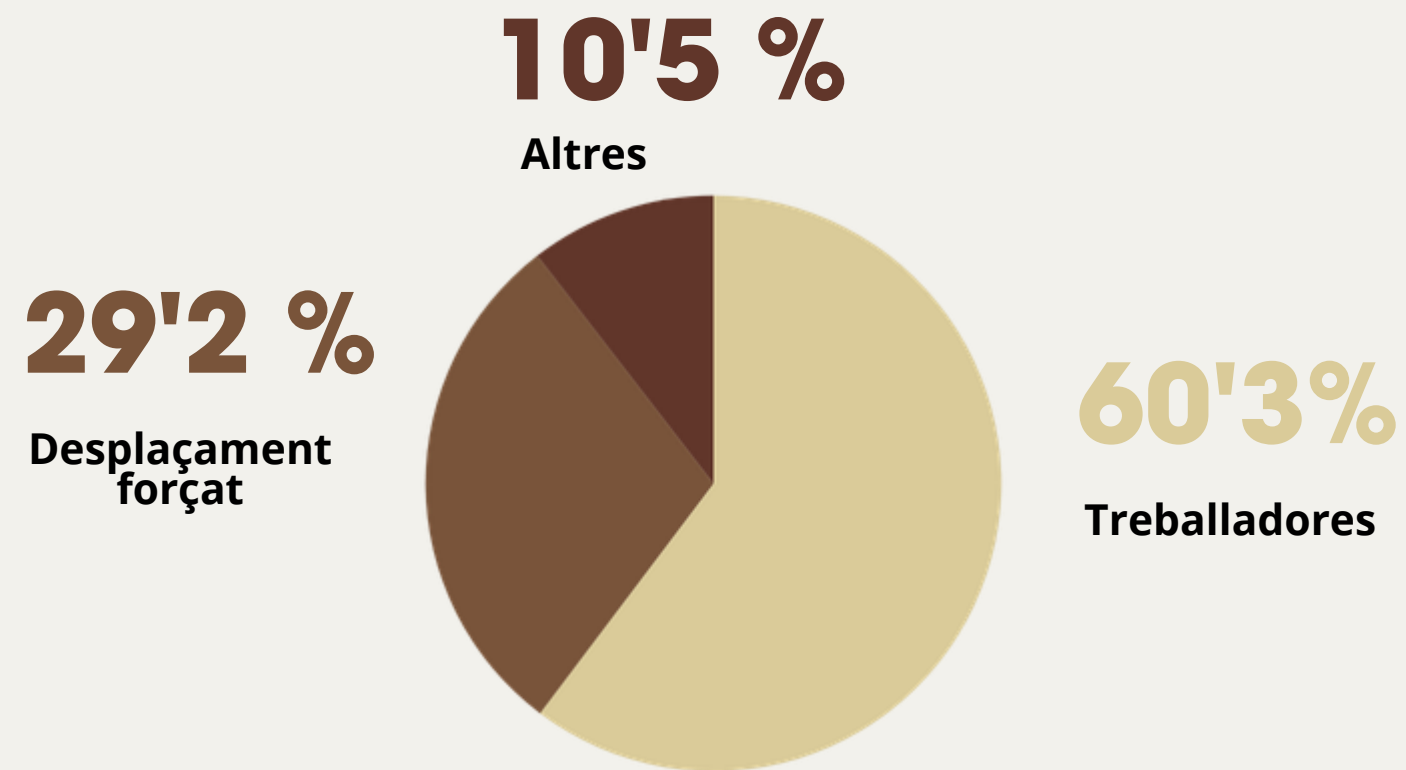
ORIGEN

DDM NADOR

INTRODUCCIÓ A LA MOBILITAT HUMANA

3,6% Població mundial en situació de mobilitat

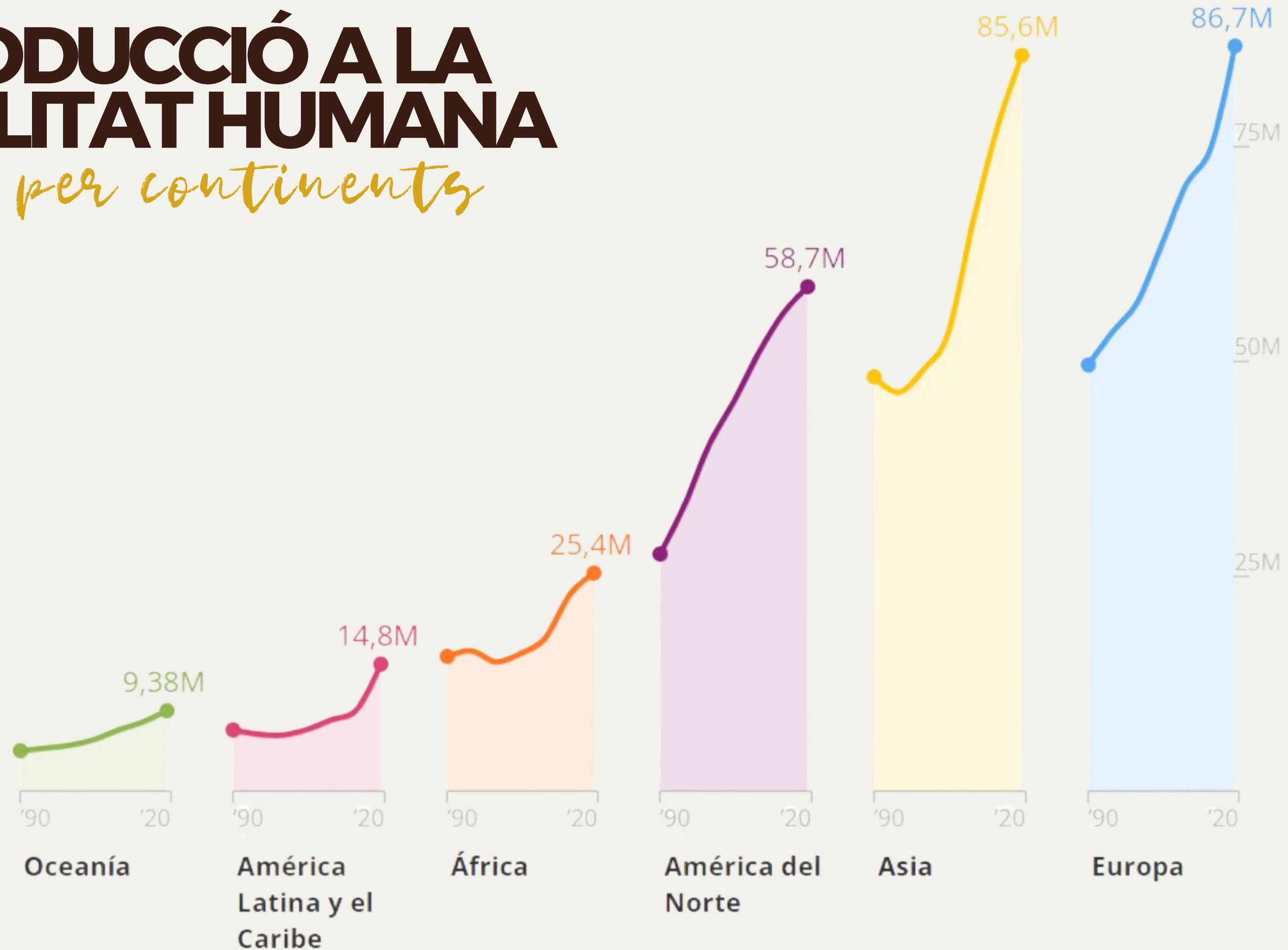

Font: OIM (2024). World Migration Report 2024.

INTRODUCCIÓ A LA MOBILITAT HUMANA

Fluxes per continents

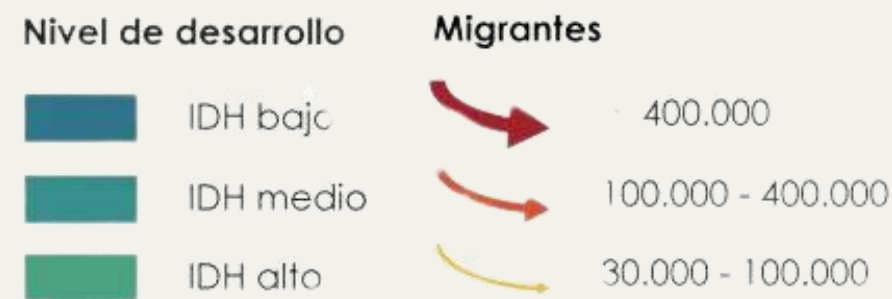
INTRODUCCIÓ A LA MOBILITAT HUMANA

Mobilitat interafricana

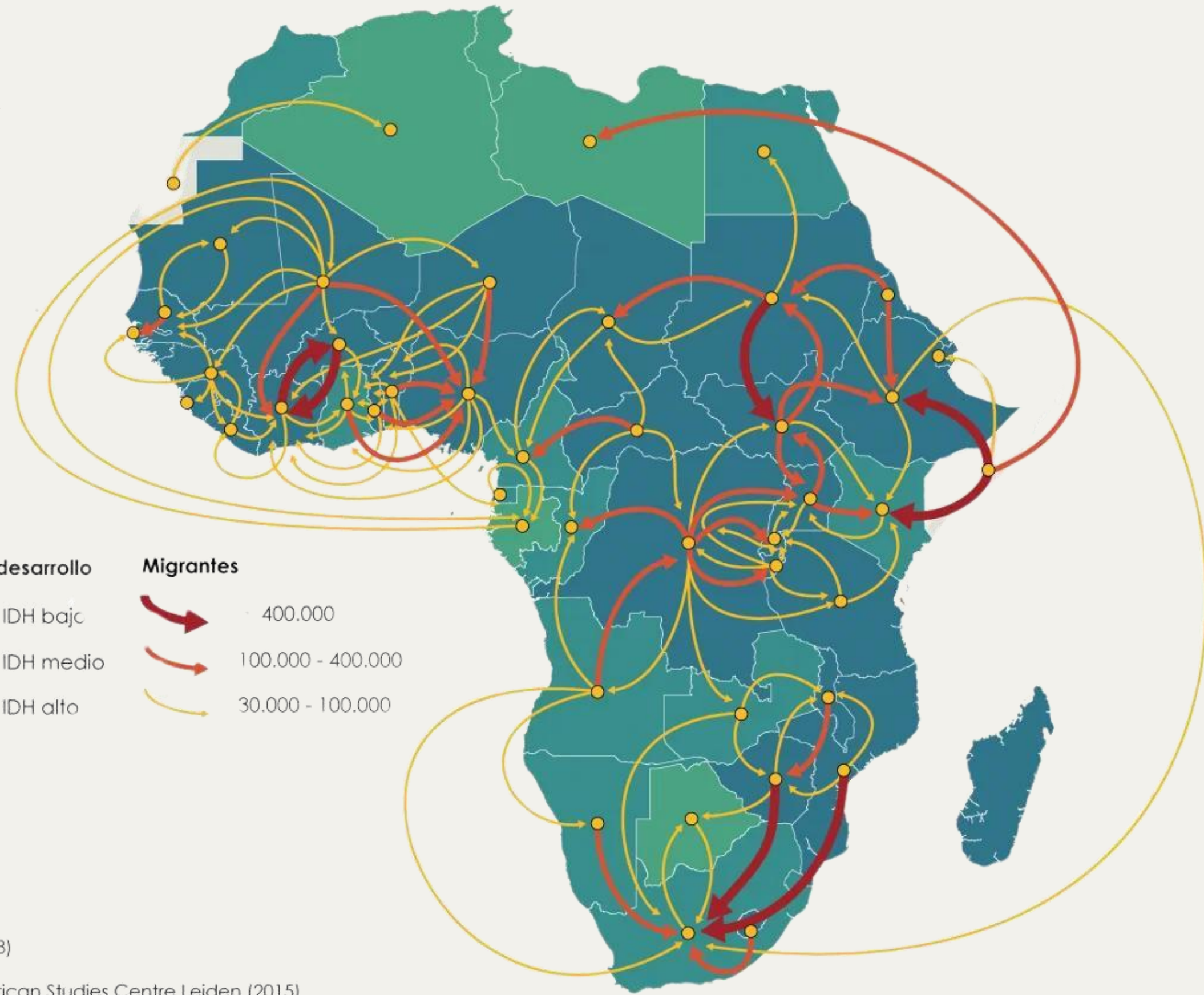
70% De les persones en situació de mobilitat des d'Àfrica

Factors:

- Proximitat geogràfica.
- Polítiques regionals que faciliten la mobilitat (acords de lliure circulació).
- Vincles històrics i culturals.

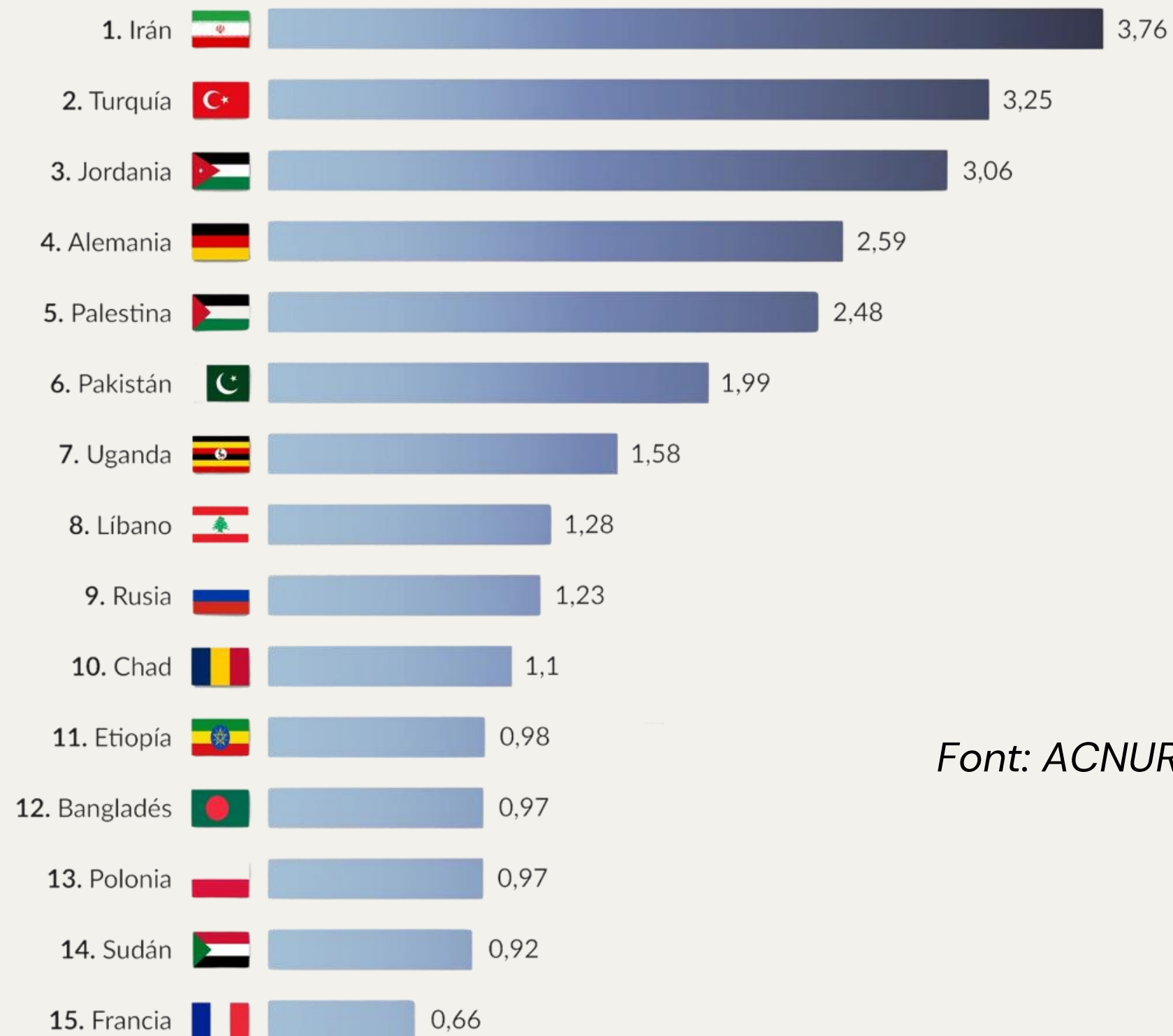

Cartografia:
Abel Gil Lobo (2018)
Fuente:
FAO (2015); The African Studies Centre Leiden (2015)

INTRODUCCIÓ A LA MOBILITAT HUMANA

Principals receptors de persones refugiades

2/3

Provinents de:
**Veneçuela, Siria, Palestina,
Afganistan, i Ucraïna**

69%

Es troben en països veïns

Font: ACNUR (UNHCR) dades estadístiques globals de refugiats, 2024–2025

FRONTERA SUD I DDHH

Dret a migrar

“

1. Tota persona té dret a **circular lliurement** i a **triar-ne la residència** al territori d'un Estat.
2. Tota persona té **dret a sortir de qualsevol país**, fins i tot del propi, i a **tornar al país**.

Article 13 DUDH

”

FRONTERA SUD I DDHH

Dret a migrar

186 / 195

59 / 195

*Absència de **vies** legals i
segures*

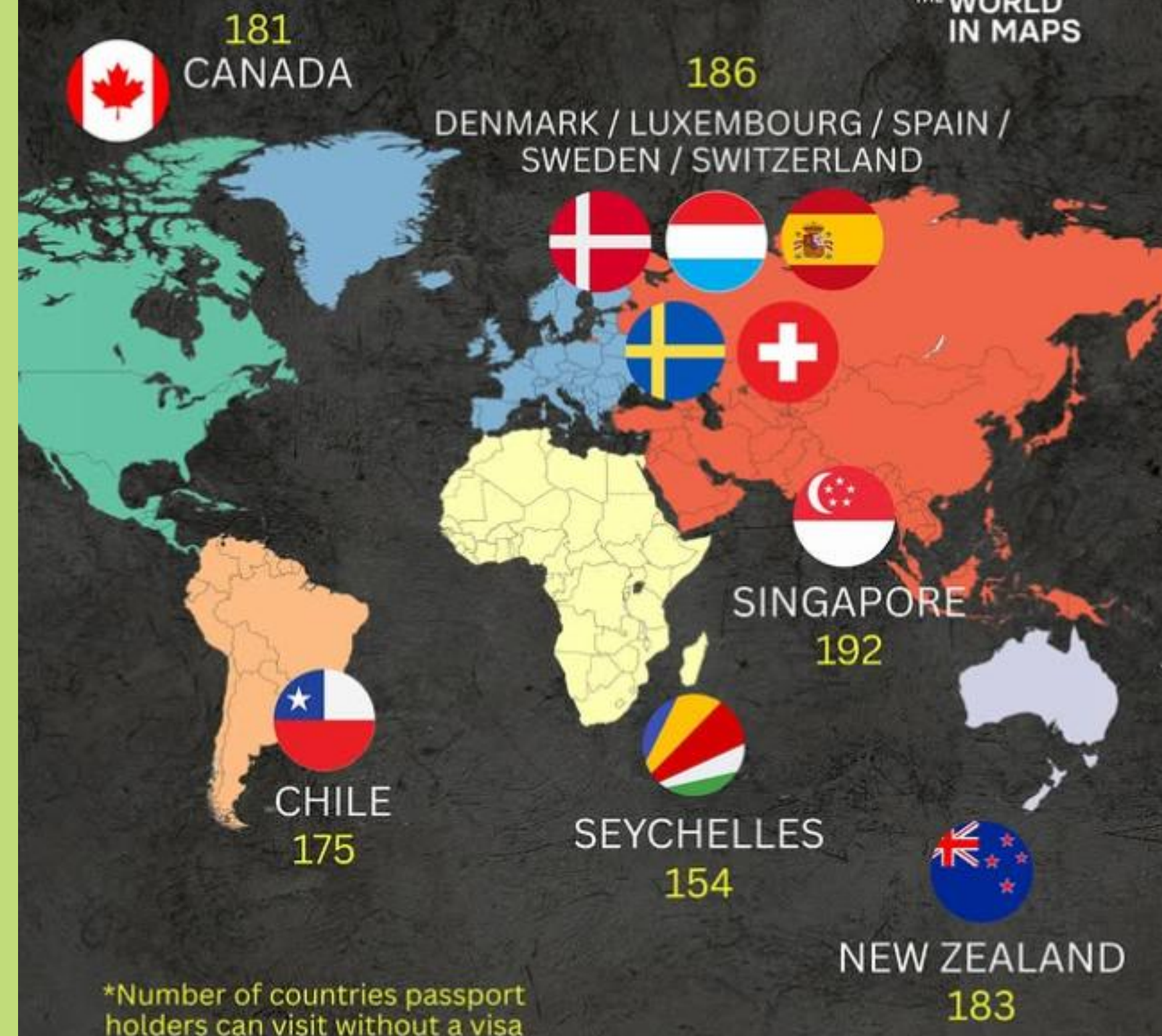
=

*Increment de mobilitat per **vies**
irregulars*

Font: Henley Passport Index – Global Mobility Report, gener 2026.

The strongest passports in each continent

Accoring to Henley Passport Index, 2026

FRONTERA SUD I DDHH

Paradoxa de la frontera

*Increment inversió
en seguretat*

*+1.500%
en 10 anys*

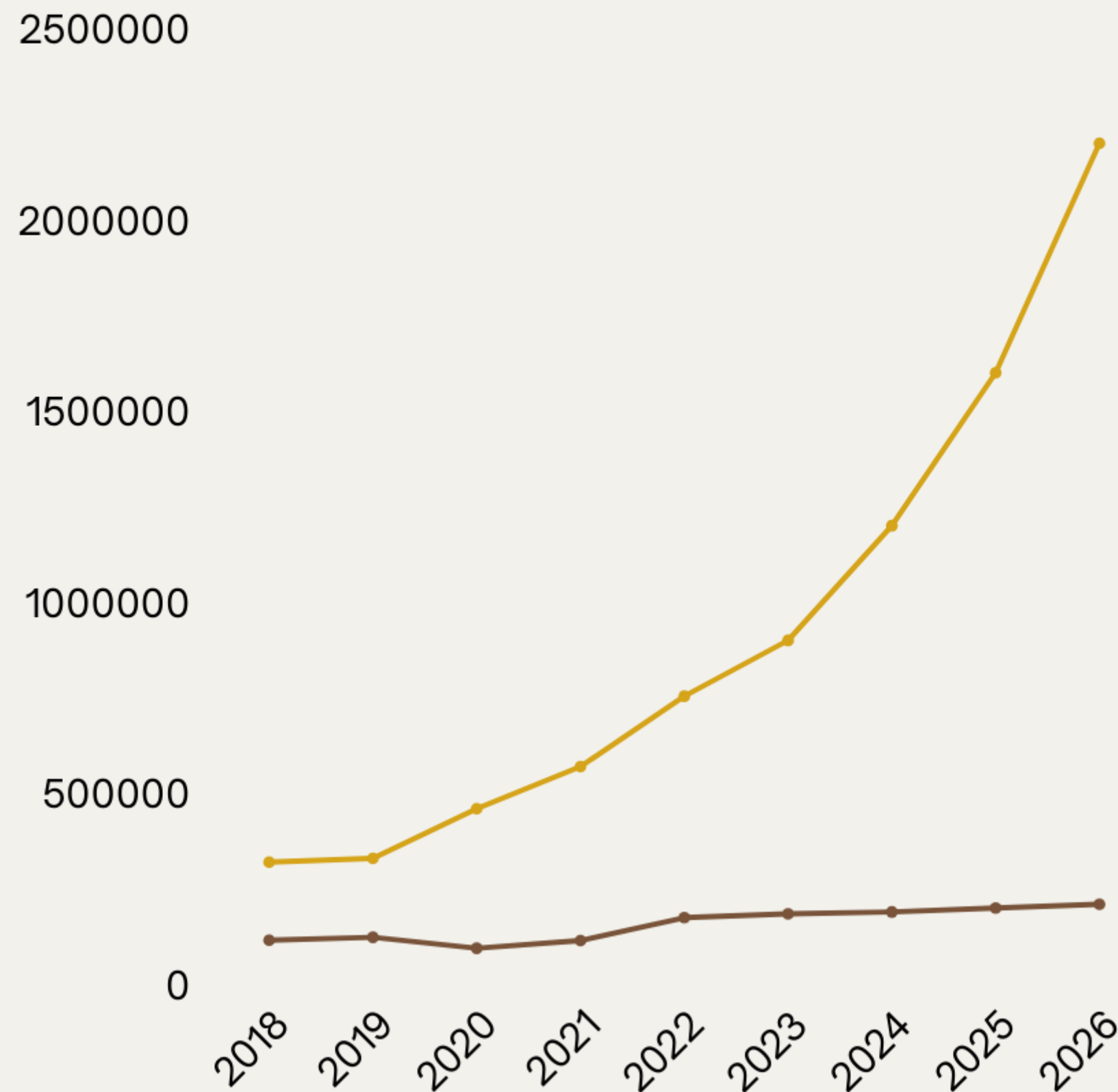
=

*Multiplika les
morts*

*Sense impacte en el
nombre d'arribades*

*Persistència de les **causes
profundes** que sostenen les
mobilitats*

- Arribades irregulars per mar
- Inversió en control migratori

FRONTERA SUD I DDHH

Rutes migratòries

3 de cada **5** persones migrants **mortes** són a la **ruta canaria**, la més mortífera del món

131 embarcacions desaparegudes l'any 2024

30 persones cada dia...

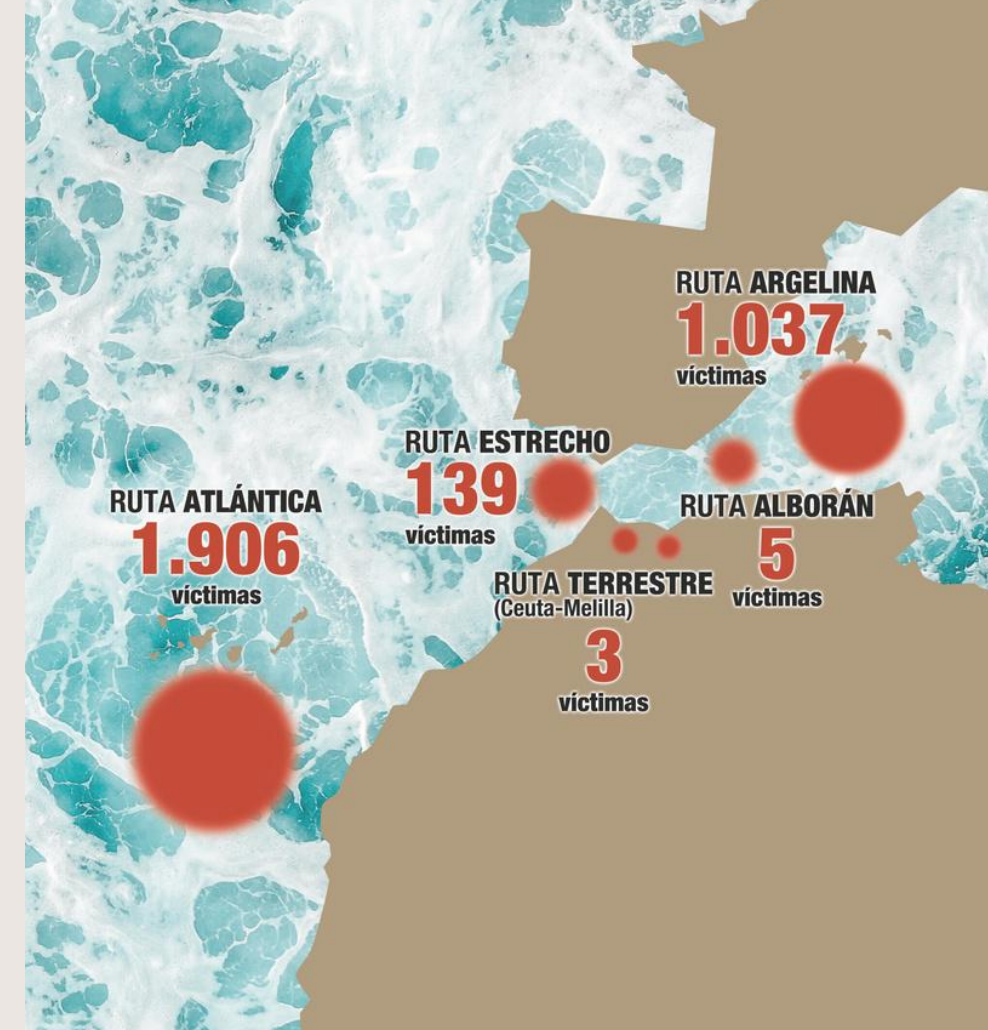
La frontera espanyola, la més mortífera del món l'any 2024

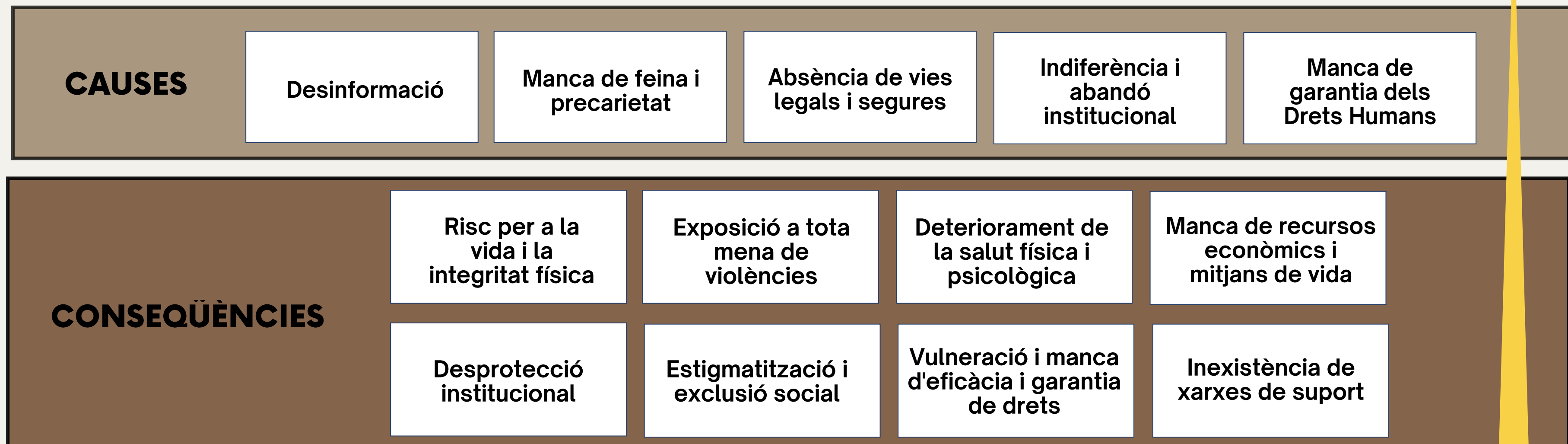
3.090
víctimas

en las rutas de acceso a
España durante el año 2025

FRONTERA SUD I DDHH

Dret a migrar

LA SITUACIÓ DE SENEGAL

Però, per què venen?

Situació econòmica

- Falta d'oportunitats, sobrequalificació i precarietat
- Agricultura i pesca: sobreexplotació i escassetat
- Extractivisme

Canvi climàtic

Pressió demogràfica

Inestabilitat política i social

Percepció: Occident = prosperitat

Cultura de la migració

- "Barça o Barzak"
- Pressió comunitària (poligàmia)

Proximitat geogràfica

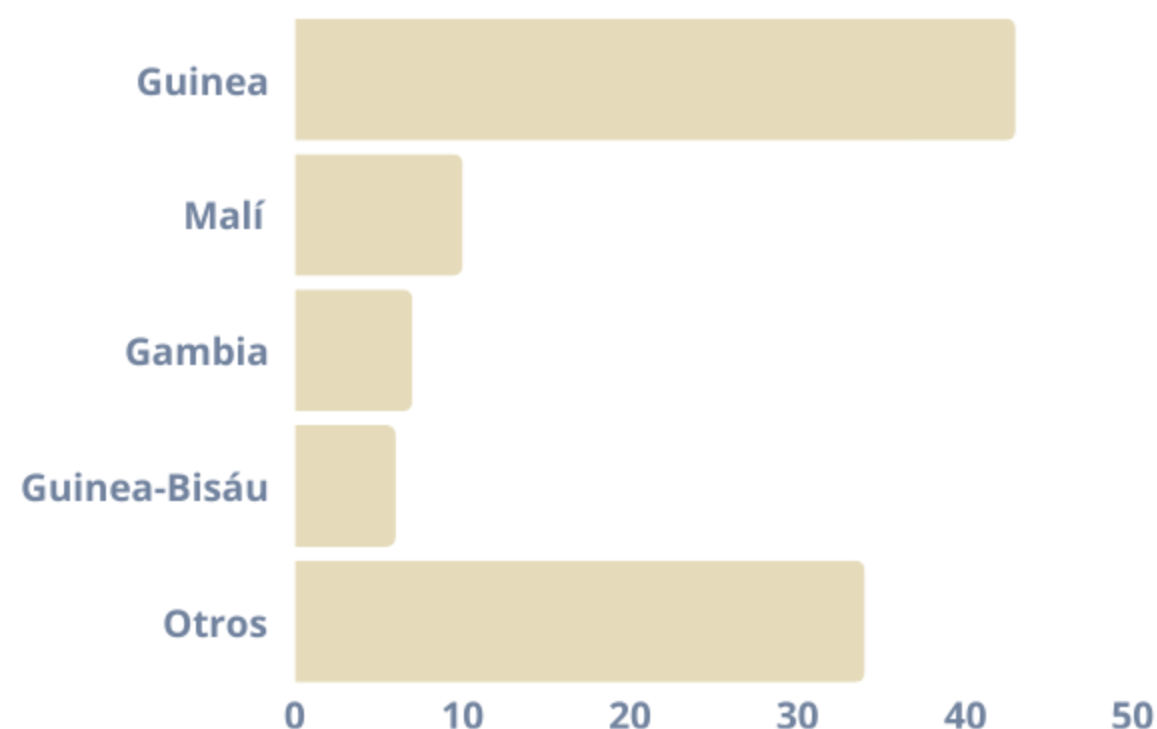
Desig i projecte de vida

LA SITUACIÓ DE SENEGAL

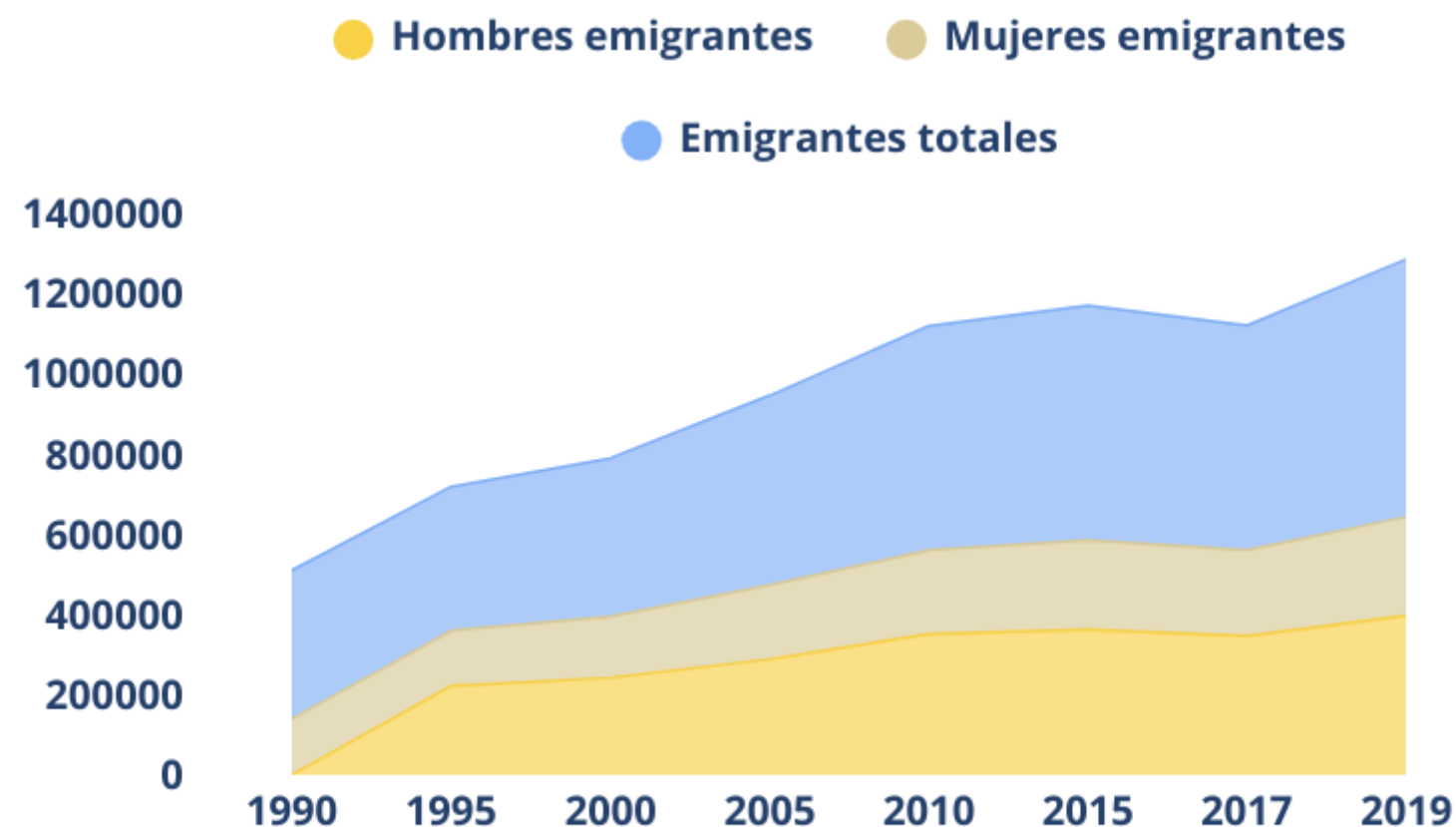
PAÍS DE TRÀNSIT I DESTÍ

Senegal és un país tradicional d'acollida i de trànsit per a persones de diversos orígens:

MIGRACIÓ DE RETORN

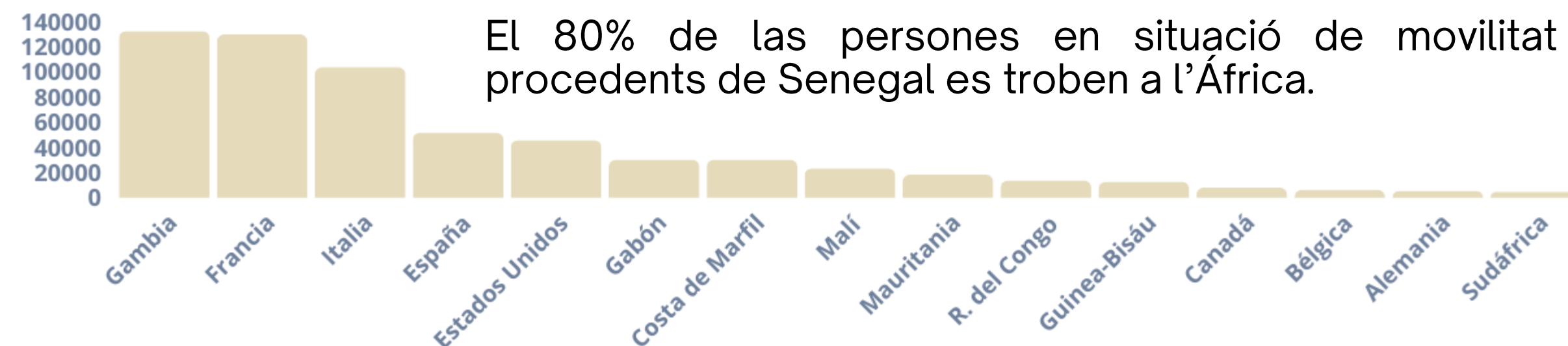
La migració de retorn continua sent una **variable poc coneguda**, tot i que cada vegada és més important. Les **persones retornades** també s'enfronten a nombroses dificultats (estigmatització, crítica, demanda de remeses...)

LLarga tradició migratòria

Senegal té una **gran diàspora activa** a nivel mundial (4%) les remeses dels quals representen el **10,5% del PIB**

PAÍS D'ORIGEN

La emigració internacional es caracteritza per **fluxos de sud-sud** i de **sud-nord**.

El 80% de las personas en situación de movilidad procedents de Senegal es troben a l'Àfrica.

MOBILITAT

CONSEQÜÈNCIES

RUTA CANARIA

La més mortífera del món

10.457

Persones mortes l'any 2024

FRONTERA SUD I DDHH

Conseqüències psicosocials

Exposición a
múltiples formas
de violencia

9/10

han experimentado
sentimientos de
humillación e
indignidad.

7/10

han sido víctimas de
torturas
y de
malos
tratos.

Consecuencias
físicas y
psicológicas

8/10

han tenido **pesadillas**,
están en constante estado
de alerta o tienen
pensamientos **intrusivos**
relacionados con la violencia
extrema sufrida.

7/10

sufren **enfermedades**
o **lesiones físicas**
sin posibilidad de tratamiento
médico.

Percepción
de la **muerte**.

9/10

ha percibido
en todo momento un
riesgo de
muerte
inminente.

7/10

han sido testigos de
la **muerte** de otra
persona.

MISSIÓ

PROJECTE ORIGEN

PROJECTE ORIGEN

Lògica d'intervenció

Reduir les **vulnerabilitats múltiples** associades a la mobilitat humana

Les que **marxen**, les que **es queden**, les que **tornen**.

Acompanyar en les **diferents fases del projecte migratori**

ORIGEN

SENEGAL

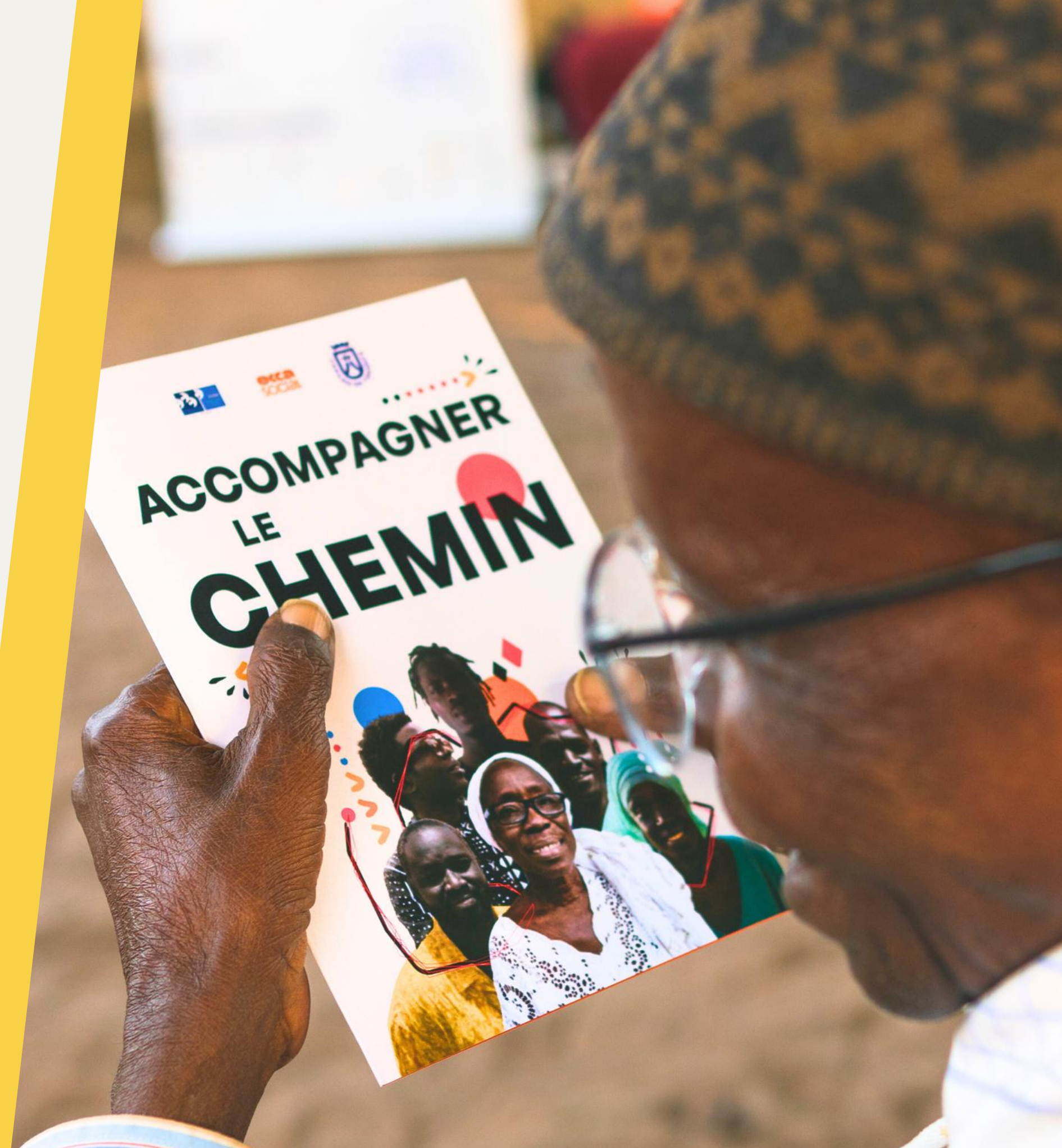
TRÀNSIT

MARROC

DESTINACIÓ

ESPANYA

SENSIBILITZACIÓ

PROJECTE ORIGEN

NOUS HORIZONS

ACOMPANYAMENT COMUNITARI ALS PROCESSOS DE DOL

Nouveaux horizons

Le soutien psychosocial dans les processus de deuil

Types de deuil

Phases de deuil

Qu'est-ce que le deuil ?

C'est l'expérience de la douleur après la perte de quelque chose ou quelqu'un d'important pour vous.

Que nous arrive-t-il pendant le deuil ?

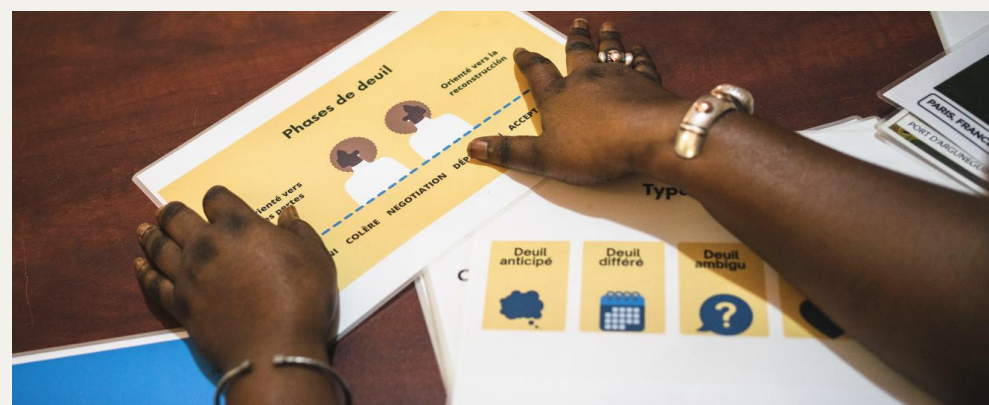
Les rituels d'adieu

Les rituels d'adieu sont des **actes symboliques** qui aident à **exprimer les sentiments liés à une perte**, à mettre de l'ordre dans l'état émotionnel chaotique, à établir un ordre symbolique pour les événements de la vie et à permettre la construction sociale de significations partagées. Ils **ouvrent la porte à la prise de conscience** du processus de deuil.

EMERGÈNCIA

PRIMERS AUXILIS EMOCIONALS

EMERGÈNCIA

ACOMPANYAR EL DOL INFANTIL

EMERGÈNCIA

RECERCA DE DESAPAREGUTS

SANANDO COSTURAS

CURA I EMPODERAMENT FEMENÍ

La Delegación Diocesana de Migraciones de Senegal

NARRATIVES SOBRE MOBILITAT HUMANA

El relat crea imaginaris

Desproporció mediàtica (10%–90%)

Reforç de la violència estètica

Vocabulari bèl·lic: *“crisi, amenaça, invasió, emergència...”*

Criminalització: racisme, aporofòbia...

NARRATIVES SOBRE MOBILITAT HUMANA

El relat crea imaginariis

EL MAR DE LA INDIFERENCIA

Una mirada a la movilidad humana desde l'òriaen

Tesa Reimat Corbella